

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש
והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

477 פפסן ויפא תפס"ה שנה י"א ט"ז
לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482
ניתן לקבל את העלון במייל etayba1@gmail.com

הנושא: ארבע מאות עולמות

מאה ושלושים פעמים אליה הנביא זכור לטוב, שעולה מספר ארבע תיבות אלו ארבע מאות, להכניע ארבע מאות כוחות של סיטרא אחרא, בסוד הכתוב "והנה עשו בא וארבע מאות איש עמו".

וכך גם כתב החיד"א בספרו דבש לפי (מערכת א' אות ט"ב) וז"ל: אליה הנביא ז"ל הם ד' תיבות וזה סוד 'אליהו בארבע' (ברכות ד:). פי' שאומרים ארבע תיבות 'אליהו הנביא זכור לטוב' והם גימטריא ארבע מאות, שמכניע קליפת עשו שיש ארבע מאות איש עמו. ספר ישן רמזי התורה כ"י פר' פינחס. ובליקוטי גורי האר"י ז"ל כתב יד, ראיתי סודות ורמזים משמות הקודש בכמה אופנים בתיבות אלו אליהו הנביא זכור לטוב. ע"כ.

הרי לנו כי אליהו הנביא מכניע את ארבע מאות כוחות טומאה של עשו הרשע.

ומה הם אותם ארבע מאות כוחות טומאה?

כתב בספה"ק מאור עיניים (על שיר השירים) וז"ל: והנה יש ארבע מאות עלמין דכסיפין, רצה לומר, שכולם חשוקין ונכספים מאוד להתדבק באור ארבע מאות עלמין, אלא שנתלבשו בדברים גשמיים. ומי שעיניו בשר לו סובר, שהחשק הוא מהגשמיות ונמשך אחריו. אמנם מי שעיניו שכל לו מבין, שזה החשק נמשך מרוחניות עולמות הנ"ל, ונמצא מתדבק ברוחניות הדבר.

ולכן המשילו רבותינו ז"ל והמתיקו בדבריהם וזה לשונם 'אין אדם מת וחצי תאוותו בידו, יש לו מנה מבקש מאתיים, יש לו מאתיים מבקש ארבע מאות'. למה האריכו עד שעמדו על ארבע מאות?

אלא לידע ולהודיע, שכל החשק שהאדם מבקש הוא הארבע מאות עלמין הנ"ל ולכן כתיב (בראשית כ"ג, ט"ז) "ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר", כי הכסופין

הגמרא במסכת בבא בתרא (ח.) מביאה מקור מן הנביא לכך שתלמידי חכמים אינם צריכים שמירה. ומביאה את הפסוק (הושע ח', י') "גם כִּי יִתְּנוּ בְּגוֹיִם עֵתָה אֶקְבָּצֶם וַיִּחַלוּ מֵעַט מִמֶּשָׂא מֶלֶךְ שָׂרִים". אמר עולא: פסוק זה בלשון ארמית נאמר, אי תנו כולהו עתה אקבצם, ואם מעט מהם יחלו ממשא מלך ושרים. ע"כ.

וכתב רש"י: אם תנו כולם - וכן רובן יהיו שונין ועוסקים בתורה כשיגלו בעמים. עתה אקבצם - בקרוב אקבצם. ע"כ.

אולם האדמו"ר מצאנו קלויזנבורג ז"ע (שיעור חומש רש"י פרשת עקב תשל"ח - מעמד יסוד כוללי ש"ס בארה"ק) פירש "תני כולהו" שהכוונה כאשר עם ישראל יתעוררו ללמד ולדעת את כל התורה כולה, אז יחיש הקב"ה את גאולתם ופדות נפשם. עכדה"ק.

ונראה לתת טעם לדבר בהקדם, מובא במדרש (בר"ר עח, יד): "עד אשר אבא אל אדוני שעירה", אמר רבי אבהו: חזרנו על כל המקרא ולא מצאנו שהלך יעקב אבינו אצל עשו להר שעיר מימיו, אפשר יעקב אמתי היה ומרמה בו!?! אלא אימתי הוא בא אצלו? לעתיד לבא, הה"ד (עובדיה א) "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו". ע"כ.

מתבאר מדברי המדרש, כי פגישת יעקב ועשו מסמלת על העתיד לבוא במהרה בימינו בביאת משיח צדקנו.

וכתב החיד"א בספרו פני דוד (פרשת וישלח אות י') 'וַיִּשְׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל יַעֲקֹב לְאמֹר' ראשי תיבות אליהו. ואפשר שרמזו לו המלאכים שלא ימלט מעשו והוא אויב לנצח ויהא מונח עד שיבא אליהו זכור לטוב. ע"כ.

נמצא כי הכנעתו של עשו הרשע תהיה על ידי אליהו הנביא זכור לטוב.

ולכן כתב רבינו יוסף חיים ז"ע בספרו בן איש חי (שנה שניה פרשת ויצא) וז"ל: ונהגו גם כן לומר כל אחד בביתו

לישראל 'פתחי לי אחותי' והם מסתכלים והמקום עושה להם נסים, והם רואים את המשיח עומד בראש מדבר מואב ועמו ארבע מאות איש והמקום נותן להם גאולה. ע"כ.

הרי לנו כי גם המשיח שייך אל המספר 'ארבע מאות', והוא עתיד להתגלות עם ארבע מאות איש עמו.

נמצא כי השואף ומשתוקק לדעת את כל התורה כולה, זוכה כי יתגלה אליו אליהו הנביא וילמדו את כל התורה ומגלה ארבע מאות עולמות אשר בהם תלוי גילוי משיח צדקנו.

וזו היתה מעלת רבי שמעון בר יוחאי, אשר השתוקק לדעת את כל התורה כולה. וכאשר רבי עקיבא רבו היה בבית האסורים, ונמנע מלמדו תורה, מגודל הצער הוא מוכן להלשין על רבו ולמוסרו למלכות. כפי המובא בגמרא בפסחים (ק"ב): חמישה דברים ציוה רבי עקיבא את רבי שמעון בן יוחי כשהיה חבוש בבית האסורין אמר לו רבי למדני תורה אמר איני מלמדך. אמר לו: אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות. יע"ש.

לפיכך זכה לגילוי סודות התורה מפי אליהו הנביא, כמובא בזוהר חדש (ריש פרשת כי תבוא דף ע"ג ע"א) וז"ל: רבי שמעון בן יוחאי אזל ליה וערק למדברא דלוד ואתגניז בחד מערתא (זו המערה שישב שם רבי שמעון שלש עשרה שנה) הוא ורבי אלעזר בריה, אתרחיש לון ניסא נפקו להו חד חרובא וחד מעינא דמיא וכו'. הוה אליהו זכור לטוב אתי לון בכל יומא תרי זמני, ואלף לון ולא ידע איניש בהו. עכ"ל.

וכן כתב המהרח"ו בהקדמה לעץ חיים (דף ג' ע"ד) וז"ל: רוב דברי הרשב"י עליו השלום בספר הזוהר ובתיקונים ובמדרש שיר השירים (זה גם חלק מהזוהר) הכל נגלה אליו על ידי אליהו הנביא ז"ל וכו', ועל ידי נשמות הצדיקים וכו'. עכ"ל.

הרי לנו כי התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי מגודל השתוקקותו, זכה שיבוא אליהו הנביא ויגלה לו סודות התורה.

דעולמות הנ"ל נמשכים בכל דבר לכל אדם לפי שיעורו ולפי משקל שכלו, ולכן נקרא "ארבע מאות שקל כסף" שנמשך הכיסוף במשקל ועובר בהתלהבות אפילו לסוחר הם עניני ממון ומסחר משא ומתן, הכל נמשך משם אלא שנתלבש ונסתר כפי ערך ומשקל שכלו של אדם והמשכיל יבין לאשורו וידבק בשרשו. עכ"ל.

כלומר משיכתו של האדם לתענוגי העולם הזה ולא להסתפק במה שיש בידו הוא מחמת אותם ארבע מאות עולמות, וחלק הטומאה מגיע מעשו הרשע שאמר "יש לי רב" ולא אמר "יש לי כל", שלא הסתפק במה שיש לו, אלא היתה תאוותו להוסיף עוד ועוד.

אולם כבר גילה לנו הבעל שם טוב הקדוש (בעל שם טוב על התורה פרשת בראשית אות קנ"ח) כי המידות הרעות נועדו להשתמש בהם לצורך עבודת ה'. ואף במידה רעה זו שאינו מסתפק במה שיש לו, צריך להשתמש עבור עבודת ה', היינו שלא יסתפק בלימוד מסכת אחת או שתיים, אלא לשאוף ולרצות לדעת את כל התורה כולה, הן את החלק הנגלה והן את חלק הנסתר.

ואזי זוכה לארבע מאות עולמות של קדושה.

ויש לומר "כי אליהו הנביא זכור לטוב" עולה מספר ארבע מאות, כי מי ששואף ומשתוקק לדעת את כל התורה כולה וגם את חלק הנסתר שבה, זוכה כי מתגלה אליו אליהו הנביא ומגלה לו סודות התורה.

במדרש (ויקרא רבה פרשה לד פסקא ה, רות רבה פרשה ה) מובא: ר' כהן ורבי יהושע ברבי סימון בשם ר' לוי אמרו: לשעבר היה אדם עושה מצוה והנביא כותבה, ועכשיו אדם עושה מצוה מי כותבה? אליהו ומלך המשיח, והקב"ה חותם על ידיהם, כהוא דכתיב "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב בספר זכרון לפניו" (מלאכי ג', ט"ז).

וכתב רבינו יחיאל בר יקותיאל בר בנימין הרופא בספרו מעלות המידות (מעלת גמילות חסדים) וז"ל: ואם חישוב אדם לעשות גמילות חסדים או שום דבר מצוה ונאנס ולא עשאה מעליו עליו מן השמים כאילו עשאה ומקבל עליה שכר. ומי כותבה? אליהו הנביא ז"ל ואמרו חז"ל באגדה הוא פנחס הוא אליהו ז"ל, שאלמלא הוא לא היינו חיים בגלות, שמיום שחרב בית המקדש היו מקריבים שני תמידין בכל יום וכותב בעורותיהן מצוות וצדקות שעושיין ישראל בכל יום ויום. ע"כ.

הרי לנו, כי אליהו נביא שייך לחלק של ה"השתוקקות" וכשאדם רוצה לקיים מצוה ונאנס ולא עשאה, אליהו הנביא הוא זה שכותב את שכרו. וכך גם לגבי גילוי סודות התורה, שהמשתוקק לדעת את כל התורה כולה, בא אליהו הנביא אליו ומלמדה.

ובאה הגמרא במסכת בבא בתרא ואומרת, כי הגאולה תלויה בידיעת כל התורה כולה, כי הגאולה תלויה בגילוי ארבע מאות עולמות, וכמו שמצינו במסכת עבודה זרה (ט): אמר רבי חנינא: אחר ארבע מאות שנה לחורבן הבית, אם יאמר לך אדם קח שדה שוה אלף דינרים בדינר אחד, לא תקח. ומפרש רש"י, כיון שהוא זמן קץ הגאולה ותקבץ להר הקודש לנחלת אבותיך ולמה תפסיד את הדינר.

מבואר כי הגאולה העתידה שייכת אל המספר ארבע מאות, וכבר אחר ארבע מאות שנה היינו ראויים להיגאל.

כמו כן במדרש זוטא (שיר השירים פרשה חמישית) מובא, דבר אחר, "פתחי לי אחותי רעיתי" הרי זו לימי גוג ומגוג, שישראל עתידים להיות טמונים במערות ובמחילות והקב"ה מרתיק עליהם (כלומר יחד עמם מלשון מרותק ומחובר). שמעון בן שטח היה אומר, שהקב"ה אומר

קו להתענג בתענוגים

0772618021

**שיעורים על פרשת השבוע, מועדים,
נביאים, תנאים ואמוראים ועוד נושאים
מעניינים.**